

Mísa z kořenice

Řídicí myšlenkou pro mne při vymýšlení maturitního projektu bylo vytvořit předmět, který by spadl do umělecké tvorby užité, tj. našel by své využití i jinde, než jen ve svém estetickém ztvárnění. Dále, aby byl elegantní a s co nejjednoduššími křivkami nebo vzory a byl by vyroben z přírodních materiálů. Pracovala jsem proto hlavně s materiály papíru, dřeva, skla, látky či kovu.

Hlavní inspirací mi byl japonský minimalismus, umělecký směr vycházející ze specifického vnímání hmoty a její role v prostoru v konceptu *ma*.

„Prostor je v konceptu ma považován za subjektivní veličinu a navíc velice úzce souvisí s časem – jde tedy o jakýsi „časoprostor“ či „prostoročas“. Vnímání umění je pak založené právě na uchopení „meziprostoru“. Vyjádřením japonského prostoru je všeobecná otevřenost, nic zde neexistuje samo o sobě. Všechny objekty v prostoru se vzájemně ovlivňují a každý prostor existuje jen proto, že mimo něj existuje ještě nějaký další prostor. Nedílnou součástí prostoru je přitom i čas, jehož ‘vrstvy’ v prostoru pocítujeme. V každém okamžiku se prolíná „tady a teď“ (poněvadž prostor je ovlivňován počasím, roční dobou, osvětlením i aktuální činností, která v něm probíhá),“ napsala Denisa Vostrá ve své tezi Předpoklady japonské scéničnosti.

Japonský minimalismus klade důraz na „duši“ předmětu, který se nalézá v jednoduchosti tvarů a vcítění se do pravé podstaty materiálu. vzdává se tak všeho nadbytečného, drží se hesla *nobilis simplicitas* (volně přeloženo „v jednoduchosti je krása“) a harmonického splynutí předmětu v prostoru.

Představa, návrhy a realizace maturitního projektu

S cílem vytvořit předmět s maximální elegancí a zachováním užitkové funkčnosti, jsem si zvolila techniku dřevosoustružení, která dovoluje mi propojit všech pět smyslů, jejichž pomocí s námi dřevo komunikuje. Propojením oka a ruky vznikne vizuální část mísy. Čichem člověk vnímá vůni dřeva a hmatem je pak člověk schopen „cítit“ duši dřeva.

Z původních několika návrhů (viz. portfolio) jsem se rozhodla pro vysoustružení mísy na lekníny z hranolu ze slepených pastelek, kterou jsem však nakonec zavrhla z důvodu nedostatku materiálu (můj projekt - veřejná sbírka pastelek – jich nevybral dostatek). V návaznosti na to jsem navrhla několik dalších mís z čistého dřeva.

Konečný projekt vznikl pod vedením výtvarného umělce pana Antonína Hepnara, posledního odborníka na tradiční soustružení u nás a též jediného nositele titulu „Mistr uměleckého řemesla v soustružení dřeva“, kterému bych chtěla tímto poděkovat za jeho neuvěřitelnou podporu a zájem o můj projekt i přes jeho časovou vytíženost.

I přes předem navržený design mísy jsem zjistila, že je nutné konečný tvar přizpůsobovat za pochodu, neboť dřevo samo určuje, v jaké podobě je esteticky příjemné na pohled a s jakými křivkami přívětivé na dotek. Finální podoba mísy byla tedy velice odlišná od všech návrhů.

Materiál

Mísa je zhotovena ze dřeva břízy, z části ne příliš častého úkazu zvaného kořenice, vyskytujícího se v podobě shluku proutků rašících z kmene stromu těsně nad zemí. Kořenice pak má za následek bohatou kresbu mísy.

Dřevo jsem dostala darem od pana Hepnara a v jeho kůlně vysychalo více než patnáct let.

Technika a postup

Špalek se před soustružením upravil pásovou pilou do tvaru válce o výšce 9 cm a šířce 27 cm. Soustružení vnitřní a vnější strany se dělalo na dvě etapy. Nejdříve se na špalek vycentrovaně přišroubovala upínací hlavice a i se dřevem se upnula do soustruhu. Dláty se pak odebíralo dřevo z vnější strany (spodní strany mísy). Po vytvoření kýženého tvaru a zbavení se všech nerovností se plocha dohladila brusným papírem a povrch se zastudena nalakoval ekologickým lakem na bázi vosků a olejů. Poté se mísa obrátila a upnula se vespod rozepnutím hlavice. Na podobném principu jako vnější strana se pak obráběl a vyhlazoval i vnitřek mísy.

Na obrábění jsem použila tradiční soustružnická rovná i zaoblená dláta.

Celkové rozmyšlení konceptu mísy trvalo několik měsíců, samotná výroba pak dva dny, kdy se každý den dělala jedna strana mísy.